

Landet lär #55 Om Vreta Kluster och de gröna klustren i Sverige

Välkomna in Helene Oscarsson, Vreta klustersom jobbar med kommunikationsoch utvecklingsfrågor.

Jag kommer. Helene! Hej! Hej! Tack så mycket! Kul att vara här!Yes! Vad tyckte du om våra deltagare? Lite myndighet sektor, men annars vardet lite spridning faktiskt. Ja, det är väl jättebra.

Vi jobbar ju i trippel olika myndigheter,företag och forskning, så det kanske är en sånrepresentation ungefär perfekt. Jag kommer att dela kontaktuppgiftertill dig i slutet av seminariet så om ni ville fortsätta dialogen med Helen såkommer upp Helens mejladress. Och alla som är med här i dag får ävenen länk i dagarna till den inspelade versionen, men den kan dröjanågra dagar. Ni kommer i din mejlkorg här nu senare i. Veckan.

Då så Helene kommer att prata ungefär 20 minuter och sen har vi ungefär20 minuters frågepass innan vi rundar av och ska varaklara till kvart i om vi tänkt. Så varsågodom du får ord och bild här så får du dela din presentation.

Yes! Det ska vi göra nu.

Så kanske det syns på truppen. Som sagt, Thomas får sägatill mig om du tycker att jag är värd. Min ambition är attpresentera Vreta Kluster och hur vi jobbar

som ett exempel på hur ett kloster kan arbeta, hurvi jobbar. Och sedan i slutet så pratar jag lite om allade gröna kluster som finns i Sverige och försöker göra en kort presentationav det. Så jag ska försöka hinna med det här och inte fastna någonstans.

Här är en flygbilder över ett kluster. Vi liggernere till höger i hörnet på Östgötaslätten och så liggerde. Husen som ligger bredvid är skola,

Vreta skolans elev, bostäder.

Och då tänkte jag att jag skulle byta en bild.

Nu lyckas jag med det. Vi ligger där vi ligger mitti Östergötland och vi har ett regionalt uppdrag attjobba med. Utveckling och tillväxt i gröna näringar i Östergötland.

Vår närmaste granne i Vreta utbildningscentrum som är utbildare, gymnasieelever och vuxna elever har 500 elever i jord. Skog. Transport, häst. Naturvetenskaplig gymnasieutbildning. Jag har säkert glömt någonting, men ungefär så.

Och Vreta kloster, ett utvecklings och innovationscentrum för gröna näringar. När vi startade för drygt tio år sedan var det gröna näringarna, menar vi. Och vi menar här. Jordbruk, trädgård, vatten, skog, lantbruket, djur, häst, mat och förnybar energi. Allihopa, fotosyntes, baserade branscher. Det tror jag att vi brukar påpeka överallt när vi presenterar oss att det här är ju faktiskt per definition den enda produktionen som sker på jorden. Det är faktiskt fotosyntesen, så det här är förnybara

förnybara branscher per definition. I de jobbar vi då med affärs och teknikutveckling. Tillsammans blir det innovation. Det är vårt ramverk.

Och vad gör vi då? Vi är en brygga mellan branscher, akademier och företag. Vi vill ju bidra till det här trippel helixarbetet att branscher som inte träffade varandra innan

och som inte träffar de gröna näringarna innan kan träffas hos oss. Vi kan sammanföra dem med akademien

och akademien och menar vi Eslöv såklart, men även Linköpings universitet. Och som ni ser har vi retat upp ett antal akademier. Örebro universitet ligger inte så långt från oss vid Linnéuniversitetet

och Mälardalens högskola med flera som vill vara

en länk och en nod. För när man vill träffa gröna näringar företag.

Och vi vill nätverka, förmedla kontakter med en neutral plats, en fysisk mötesplats.

Så man kan ju mötas hos oss och man är inte hemma hos någon. Något särskilt säljer intresse eller någon särskild aktör när man är på en neutral arena. Och det har vi märkt faktiskt är ganska betydelsefullt när man ska hitta nya samarbeten och nya sätt att samverka.

Vi ordnar aktiviteter som gynnar nya idéer och samarbeten och vi är också ett verktyg för att verkställa regionala och nationella strategier.

Nu när vi finns kan man ju använda oss till till exempel det.

Det här har vi delat in är innovation och utveckling. Det är det vi ska göra. Det är det som är vår hela uppgift att syssla med och som stödjanverksamheter så tänker vi utbildning där det saknas idag. Då kan vi göra snabba utbildningar. Vi har en snabbkurs i lantbruk för Veddesta. Verkligen till exempel när de nyanställer människor. Då kommer vi med lärare från beta skolan. Och får vi ett kluster och gör en snabbkurs och den snabbkurs skulle vi gärna utveckla till flermålgrupper och då är det sådana som inte finns på naturbruksgymnasiet och inte finns på Hässelby, utan vi försöker bara göra sådant som inte finns och som kan komplettera. Innovation och utveckling och jobba mer med affärsnätverk, seminarier och workshops

och startar utvecklingsprojekt. Så event och utvecklingsprojekt som våra produkter eller man ska säga och även nätverka och förmedla kontakter.

Vi har en konferensanläggning hos oss som man kan träffas upp till. 150 kan vi ta i vår storlokal och vi har en lokal för 60-70 personer. Och så har vi en heltidsanställd konferens ansvarig så att vi kan driva mycket möten. Och så finns det då en företagspark som drivs av fastighetsbolaget Stamkos. Där sitter det 30 företag för 150 pers. Det är fullt så vi skulle önska oss ett hus till.

Jag hoppas att det kan bli av och där bidrar min organisation och med lust och fika varje dag så att alla företagen kommer samman och nätverkar. För det är ju vårt uppdrag att se till att folk kommer samman och nätverkar helt enkelt. Och sen ordnar vi kick off har vi nu efter pandemin får komma tillbaka till livet igen

och ordnar olika sommar, luncher, lunch och så vidare. Allt för att man ska nätverka i företagsparken.

Några snabba fakta. Vi startade 2011. Vi omsätter ungefär 18 miljoner kronor och då är det projekt, projekt och projekt. En viss bas uppdrag kan man säga att vi har från Linköpings kommun och Region Östergötland.

Vi har ungefär 25 projekt igång, ungefär 13.000 besökare per år innan det kommer en pandemi och 30 företag i parken. Ungefär 150 personer som sagt och vi är åtta anställda i vår organisation. Alla är inte med på bilden, men som ni ser då på titlarna på oss som jobbar så är det ju jättebra. Vi försöker vara ett nav

som administrerar projekt och event. Vi är möjliggörare för andra. Det vi sysslar med är projektledning, projekt, ekonomi, administration. Vi har en vd som leder oss och konsoliderar

verksamheten. Kommunikation och utveckling

som sagt. Reception och konferenser. Innovations ledning, projektkoordinator, kommunikatör. Och vi försöker som sagt hålla oss i ett nav och vara jätteeffektiva möjliggörare för våra intressenter. Företagen. Jag tog mig en liten son. Har som sagt uppdrag. Finansiering från Lidköpings kommun och region. Östgöta har vi haft med oss sedan start och den har från början var uppdraget att bygga ett kluster och sedan har vi byggt ett kluster. Nu är uppdraget från Linköping att samverka med Science Park och innovationssystem i Linköping och för regionen att koordinera livsmedelsstrategi. Strategin att jobba med tillväxt och utveckling i Östergötland.

Och sedan söker vi projekt för alla möjliga för alla de aktiviteter vi vill göra. Och sedan har vi en konferens som omsätter ungefär en halv miljon här, sedan i företagsparken.

Och ni kände säkert igen många av de här frågorna. Det är ju grönanäringar, företag allihop och jobbar med ekonomi. Jobbar med. Vilket inköp jobbar med it frågor? Jordbruk är aktuellt. En journalist. Vi har svenska ägg. Svenska kyrkan kanske sticker ut. Det är Svenska kyrkans skogsförvaltare som har satt sig på ett kluster för man vill träffa andra skogliga aktörer.

Massor med expertis och kompetens finns ju samlat här på en plats. Till nytta för bönder och andra som kommer och besöker oss. Då kan man göra många ärenden samtidigt.

Här är vår process som jag ritade upp en gång för länge sedan när Carl-Gustav startade. Jag har varit anställd här sedan det började för tio år sedan och min bakgrund är agronom och kommunikation kanske jag ska berätta också. Jag har varit projektledare och sedan var jag vd och nu gör vi med kommunikation och utveckling. Då ritas vi upp den här ganska snabbt, för det är det här kedjan vi är i hela tiden. Vi upprätthåller nätverk, skapar nätverk och kontakter. Det kommer fram. Idéer förädlas vi till projekt

som förhoppningsvis drivs av andra än kluster

av företag. Men vi har möjliggjort att de blev av och sen blev det förhoppningsvis väldigt goda resultat av det och sedan spridning i kommunikation. Och tänkte ta lite olika exempel här.

Dels är det den regionala livsmedelsstrategi. Den är jätteviktig bas i vårt arbete.

När vi jobbar med fokusområden är kund och konsument, konkurrenskraft, offentlig upphandling och trygghet och självförsörjning har vi lyft upp nu i vår strategi ännu lite högre. Så det tror jag kommer att vara en

viktig fråga framåt även för hela Sverige. Men även för vårt Cluster kommer att jobba med den frågan.

Inom de här områdena gör vi alla de här aktiviteterna och event för samma akademi och näringsliv

och ska starta projekt. Nu kommer lite bilder på saker som har hänt och det här är saker som förvånade mig redannär jag startade för tio år sedan.

Internationellt intressanta är att vi har haft ambassadörer på besök varje år tror jag som besöker Linköping Östergötland och då kommer de även till detta kluster och här vardet en del studieresor med 18 ambassadörer på samma gång som jag besökte oss förra året.

Så det är en grej du representerar de gröna näringarna i Östergötland kan man säga. Och innovation samarbetet. Här är offentlig mat. Vi hargjort och jobbar väldigt mycket med att föra samman upphandlare med det lokala näringslivet så att de kan börja handla lokalt och få in det i sjukhusen, de offentliga köken, skolor med mera och jobba ihop med kommunerna, om kost, cheferna och på olika sätt. Det är ett väldigt troligt och stort arbete.

Och det ligger två skolpojkar på gården. Det är ett annan aktivitet på samma tema.

Ett nätverk mellan skolgårdarna har utvecklats och mellan de olika kommunerna.

På gården besök, inspireras, skapar projekt, säger recept, samlingar och utbyter erfarenheter. Och kostchef har blivit en viktig motor i det här arbetet som samarbetar mellan kommunerna.

Här är ett exempel på en innovation som vi är väldigt nöjda med.

Vi har ett koncept som vi kallar innovativt.

Då är det om man har en biprodukt. I detta fallet hade kinder, gurka, saltlag som biprodukt och Lötsgårdsmejeri hade kärnmjolk som biprodukt. Och det gjorde vi enligt en innovations grupp där man funderade på de kom till oss då vi har det här. Var kan man göra det? Vi vill inte slänga det och då gjorde vi en innovationsgrupp som spånade och slutresultatet blev så småningom Tjärnö som är den världens första kärnmjolk. Enligt juristen Erik Garberg på Lötsgårdsmejeri.

Det här är studenter på Linköpings universitet och liteinkubator nu på att affärsutvecklare, krig och hav bildat ett bolag. Det här är dröm projektet. Så här vill ju vi att det ska bli. Man kommer i det. Vi hjälper till att föra samman folk. Plötsligt har det bildats ett bolag och en ny produkt. Det är drömmen.

Investeringar och finansiering är också en viktig fråga. Lantbrukets lönsamhet är en grej även för livsmedelsföretag och när man vill investera är det inte alltid bankerna hoppar fram och erbjuder mycket kapital. Kanske kan man lära sig hur man närmar sig bankerna. Kanske kan man lära sig närma sig riskkapital då vi haft massa olika seminarier genom åren på det här. Och nästa blir på tisdag nästa vecka ihop med Örebro, Västmanland och Aggro Sörmland.

Så blir det ett event på tisdag.

Och här är ett exempel på digitalisering och kopplingar till Linköpings universitet och projektet Arctic 20:30 som jobbar med digitalisering. Nu ska jag inte bli för långgrandig känner jag. Här har vi ju en fart och ett resultat här har blivit att det har kommit fram en högskola kurs i lantbruks, teknik och innovation på Linköpings universitet också. Väldigt roligt spin off kan man säga. De här olika samverkansprojekt.

Brevik en arbetsmarknads insats och kompetensförsörjning jag sett mycket om. Men det är en super stor fråga där vi är med på olika sätt och Dream Bank är en variant. Vi har en annan som heter grön drivkraft som handlar om att

bemannas grönsaks produktionen med folk som står långt ifrån arbetsmarknaden. Och där är det på gång ett litet bemanningsbolag. Och det är också drömmen att det skulle kunna flyga av sig själv så småningom. Nu har jag flugit igenom vad vi sysslar med på ett kluster. Och nu tänkte jag hoppa in här och visa att vi är ett av 17 gröna kluster, sade Nils alldeles nyss. För ett från Dalarna är på väg in på vår lista här som finns i olika regioner spridda över Sverige och landsbygd. Nätverket har lagt upp dem så synliggjort dem på ett väldigt fint sätt på hemsidan webbadressen. Där kan man besöka dem.

Jag tänkte göra en snabb överflygning och Landsbygdsverket har också

tillsatt en arbetsgrupp med personer från de olika kluster

där vi jobbar tillsammans för ökad samverkan, ökad erfarenhetsutbyte och metodutveckling. Och vi har gjort en projekt ansökan tillsammans som vi hoppas mycket på för vi tror att vi har väldigt mycket att vinna på att lära av varandra.

Och som sagt uppbyggda metoder. Jag ska göra ett försök att flyga snabbt över alla dessa 17 klipp från hemsidan och bara grönt markerat ord tillsammans med alla de här gröna orden. Ganska fin bild av vad klubbarna sysslar med.

Först Kompetenscentrum Västra Götalandsregionen. De jobbar väldigt mycket. De jobbar med många saker, men jag har tagit ut vissa och de jobbar ju med naturbruk i skolorna och där erbjuder man testmiljöer för företag och andra.

Öjebyn Ergo Park jobbar bland annat med försöksdemonstrationer med odlingar och gjutning och en mötesplats är de och också där jobbar man med utbildningsfrågor. Och Gotlands centrum har ju en etablerad verksamhet sedan många år och jobbar med utbildningar, kontorshotell, konferenser, kompetensen av bland annat. Innovationscentret för landsbygden är det ganska ny organisation i Skåne.

Fångar in och slussar idéer vidare och vill bidra till att de blir verklighet i Örebro. Nu ser jag inte själv vad jag skrivit här så gör jag det.

Skulle jag vilja inte se helacharmen. Det kan jag inte.

Att Örebro har vi jobbat ihop med länge också och är några år gammalt. Cluster Building runt Örebro, som jobbar med bland annat kapitalförstoring, är en fråga som vi samarbetar med på tisdag

men med mera. Och vad händer nu?

Och så har vi Aggro Sörmland. Som ju också jobbar mycket ihop med.

Koppla ihop akademisk forskning med andra branscher. Kluster och omvärldspanar och genererar ny kunskap. Så ni säger tillsammans? De har alla grönområden här, blir ganska fint tycker jag. Grönt kompetenscentrum Koordinator jobbar mycket med livsmedel strategin.

Och så grönt center i Åhus. Samma hörna för samman människor för att tydliggöra basen för grönanäringarna dess betydelse. Det har jag inte sagt så mycket. Det är också en grejsom vi på vår klubb har jobbat väldigt mycket med att synliggöras så att vi blir möjliga att ta kontakt med för andra aktörer.

Gröna näringar. Projektet i Norrbotten med Beatrice Nämnare. Starka samverkan var en utveckling mot ett projektkontor. Mats Emilsson från Väst har jobbat väldigt länge och jobbar mycket med samarbeten, finansiering och projekt. För vår del är det en storförebild hur man jobbar med forskningsprojekt och finansiering och är extremt duktiga på det också. Har vi

partnerskap Alnarp somockså jobbar mellan akademi och näringsliv och vill koppla innäringslivet närmre forskningen, utbyta kontakter där emellanoch nu som ligger på SLU i Ultuna.Kopplar samman människor, företag och akademi, ordnar event,coachning med mera. Munto. Det har man jubildat klustret ihop med företagoch allmänhet. Det var när lantbruksskolan skulle lägga neroch har fått in väldigt mycket kraft och jobbarmed kompetensförsörjning,lokal livsmedelsproduktionoch odlings metoder och har även lyft skogs frågan ganskahögt. Så vi hoppas att vi ska kunna samverka kring de härolika klustret runt skog.

På Peters initiativ och det har jag pratat om. Behöver inte pratamed den här kanske. Jönköping finnsett projekt som också jobbar för att utveckla ett gröntkluster och. I Halland jobbar mycketmed cirkulära frågor. Länk mellan akademi och företag.

Susanne från Grön tillväxt i Halland har varitmed och skrivit fram det här projektet som vi hoppas att vi ska få framför samverkan mellan våra olika gröna kluster.

Och sist. Här i Västerbotten.

Jobbar med. Kommunen vill bli självförsörjande på livsmedeloch kommunen vill satsa på utbildning av den framtidaarbetskraften. Så är kommunen starkt drivande. I det här gröna klustret

så hoppas jag att jag var lagom snabb och fokuserad såjag faktiskt klarar Tomas. Kanon ska vi se. Ska jag bara.

Så där kan man vill ha ett jättebra tack så mycket.

Vi tänkte kolla lite hur de gröna klustret är och man serändå en hyfsat modern skapelse. Man skulle säga attdet framför allt är det som klustret gör. Som kanske inte gjordesinnan de fanns. Jag tror att det är just det här,att man blir en mötesplats som är öppenför alla och man jobbar aktivt med att få in andra aktörersom inte känner till gröna näringarna innan

man får upp ögonen för it företagoch ger visualiseringspetskompetens. Det kan vara alla möjliga som kan hittatill de gröna näringarna och göra grejer ihop med dem.

Det tror jag att klubbarna har tillförtoch att man har den här lite unika rollen att jobbamed. Samverkan att det är vårt enda uppdrag. Vi ska

jobba med samverkan. Vi ska inte sälja den. Vi ska inte producera, men vi ska se till att det blir möten och det tror jag har betydelse också.

Till er som tittar ute. Skriv gärna in. Om ni har fler frågor till Helen så tar vi de här frågorna.

Men finns det någonting som du skulle önska hädesom gjorde att klubbens arbete kunde bli ännu mer effektivt?

Ja, jag hoppas ju att den här ansökan vi har skickat in att den blir beviljad. Bli det inte så hoppas jag på något annat sådant där vi lite systematiskt kan samverka. Vi har träffats nu några gånger någon gång per termin i det här nätverket. Det har landsbygdsparitet till att det har blivit av. Det är väldigt bra. Vi känner varann lite grann.

Och och nu skulle vi vilja börja jobba lite mer strukturerat och systematiskt så det skulle vara kul. Och sen hoppas vi också att man får en nu när alla de finns och här företagsaffärer kontakt.

Att man använder oss från nationellt håll, att man ser vår roll i innovations systemet och en ny livsmedelsstrategi så vill man ju bygga en nationell innovations struktur och då tror jag vi har en väldigt viktig roll. Den skulle man vilja bli tydlig och att man använder oss effektivt när vi finns. Vi har fått in från Malinen tittare. Vilka utmaningar kring samverkan ser du att det finns och har ni jobbat och hur har ni jobbat för att få mer av samverkan?

Då tänker jag från Vreta klosters perspektiv kanske.

Men det viktiga är att ingen samverkar för samverkans skull, utan det viktiga är att man vill att det ska bli någonting. Att hitta gemensamma nämnare i gemensamma frågor som är som företag som är viktiga för företagen. Man kan bara driva det som är viktigt för dem och också hitta meningsfulla meningsfulla samarbeten som ger något till dem. Då blir det av. Så det tror jag är nyckelfrågan. Hitta rätt frågor. Vad behövs? Driven ha örat mot marken och höra vad är det som är på gång nu och vad kan vi göra skillnad? Och så måste vi också ha resurser att bjuda på kaffe och bjuda ihop. Folk känner att det finns det här behovet av att mana på samverkan eller är det behovet finns där ändå. Hur ser du på det? Ja, jag tycker inte att man ska mana på att samverka.

Våra uppdragsgivare gör det för att de vill att det ska vara samverkan. Men om man vill upp så vet jag att säger vi. I min roll kan jag inte säga. Nu måste vi samverka lite utan jag behöver säga nej. Det är för dålig lönsamhet. Här har vi

sätt ni har det här eller hur ni hardet här problemet. Vi har hittat en finansiär borta. Ska vi träffas

typ så att adressera frågan

ingen har tid med alla har ju att göra med sin egenaffärsmodell. Jenny undrar varför du nämnde projekt ansökan och vart har nu skickat den? Och vad innebär den ansökan? Ja, det är det här Cluster gruppen

som har tillsammans snickrat ihop den och den handlar om att de här gröna klustret vill samverka mer och utbyta metoder och göra event. Den har vi skickat till Jordbruksverket.

Nu får vi hoppas på ett positivt svar där.

Men om du skulle se lite framåt,

vad ser du då att vad är klubbens viktigaste roll om man säger så? Ja. Jag tror att vi kan ha en väldigt viktig operativ roll eftersom vi har ett företags nära kontakt om det finns nationella samhällsutmaningar. Då kan vi vara med och spela en roll där att lösa dem, helt enkelt ihop med företagen. Jag tror att självförsörjningskravet är en sak som vi kommer prata mycket mer i Sverige om efter pandemin och jag tror att det kommer vara ett tema.

Närproducerade livsmedel, strategiska frågor såklart.

Men jag tror också att lönsamhet, frågor om kapital, försörjning och även kompetens. Det måste finnas folk och anställa. Företagen tycker ju redan nu att det är jobbigt att få tagi rådgivare och det kommer vara på samma sätt inom många olika branscher. Jag tror att sådana frågor kan vi vara en operativ kraft i. Jag såg andra fåglar segla förbi här, men de har kollapsat. Eller är Stefan I? Det är lite på samma tema här, men om du ser vilken utvecklingspotential är det för Vreta kloster? Jag tror jag tror att den är. Vi ser ju väldigt ljus på framtiden.

Jag tror att vi kan. Vi hoppas.

Har vi en fysisk anläggning och vi hoppas ju på att det ska bli

ett nytt hus så att företagen kan fortsätta växa så att vi kan fortsatt vara en attraktiv plats att bo i. Företagsparken i är väldigt intressant här

så det hoppas vi ju på och vi tror att vi kommer fortsätta växa. Och det gäller för det är inget egenvärde att växa. Men vi vill fortsätta göra nytta och för att göra nytta så är utmaningen att hålla oss

relevanta i vår roll att vara just en möjliggörare, att intefara i väg att börja konkurreramed någon annan utan var just en möjliggörareoch en samverkan nod. Jag tror att vi.

Vilka är hindren? Är det ekonomin? Kanske intebrist på idéer som jag förstår det i alla fall. Vad ser du? Vad är de därhindren för att nå dit? Ja,men jag tror inte det finns så mycket hinder.Men vi måste göra rätt grejer.

Man måste ha ett starkt förtroende hos branschoch aktörer. Det behövs ju mer pengar så klart hela tiden måste sökpengar och administrera alla projekt och vi måsteha vår organisation. Vi har ju åtta anställda där nu. Det var.

Många av dem har tillkommit sista åren och det är för att vi ska kunna varaen seriös sådan här projekt utförare. Det kommerväldigt mycket administration med det, sen skulle vi vilja få in

det. En spännande sak man kan få, inte bara helaens kluster liv beror på offentlig finansiering.Det vore jättespännande att få i näringslivet som man kan fåandra pengar som man kan lägga mindre tid på rapportering och merpå verkstad. Vore väldigt spännande. Det skulle också kunnavara ett sätt att samverka ju med näringslivet, men det är ju en utmaningatt hitta de formerna. Svaret är att det finns i alla fallen stor utvecklingspotential, förstår vi? Ja, det tror jag. Jag tror det finns allagröna kluster när det gäller att vi gör rätt grejer, attman inte drunkna. Man kan drunkna i olika saker.

Henrik noterar att du hade en bildmed FNs 17 hållbarhetsmål somförsvann för att man skulle veta lite mer detaljerat. Hur jobbarni systematiskt med det här och hur ni samverkar med andra gröna kluster för attskapa gemensamma ramar, sammanhang och sätt att mäta hållbarhetkring de här hållbarhetsmålen? Det är en väldigt bra fråga.Vi har börjat med att ha med FNs hållbarhetsmål,för jag presenterar ju ofta berättar kluster grönaför många utanför branschen och då kännsdet viktigt att. Ofta glömmer vi från gröna näringar berätta attvi jobbar med förnybar energi. Vi jobbar med ekosystemtjänster och vi jobbarmed det andra. Det har jag bara börjat med att ringa in

alla de målen och det är ganska många där gröna näringar kommer in.

Nu har vi vår senaste strategi för nu har vi börjattänka. Vi behöver jobba mer systematiskt med att tafram varje projekt. Vilka hållbarhetsmål är relevanta i det härprojektet? Vilket det här är? Vilka hållbarhetsmåltangerar det? Vi ska bli duktigare på att kommunicera det vi tänkt

och det är nog samma i det kommer att vara en del, kanske metodutveckling och ihop med gröna kluster tror jag. Jag tror alla tänker ungefär samma där. Vi är ju så många av de här målen. Vi behöver kommunicera det också.

Är det något av de här 17 hållbarhetsmålen? Är det något eller några av dem som ni sätter lite extra fokus just på kluster? Ja, ingen hunger. Vi jobbar ju med mat, ingen hunger är ju en innovation en annan.

Och vi har sett sju olika nu. Kommer det på någon mer förnybar energi

ekosystemtjänster. Hållbar produktion och konsumtion och sedan är det väl bäst att inte säga något. Ska man inte ha fler i huvudet? Men typ så. Och som sagt, vi delar dina kontaktuppgifter på slutet så vill man ha fortsatt dialog. Just om detta så är det fullt möjligt. Jag tror att alla från gröna näringar

att vi behöver bli tydligare ut mot resten av samhället runt det här. För vi sitter på nyckeln till många till lösningen på många av de här hållbarhetsmålen. Är möten i media har det varit mycket av den här.

Problembilden med lantbruket som bara är det genomgående. Så det är verkligen en viktig uppgift.

Jenny skriver här och om det skulle finnas att det är på gång med andra kluster bildningar runt om i landet som vill kanske vara med och bilda ett grönt kluster. Har du tips på hur gör de? Då kan man ansöka till exempel eller vart i så fall ansöker man? Tänker man på det här projektet eller vet inte riktigt vad hon tänker på. Men Landsbyggsverket

är den som har samlat upp och man vill vad man vill komma upp på listan. Bland alla de gröna kusterna.

Då kontaktar man Landsbyggsverket och så kommer man så tar Nils Lager ut hand om den frågan.

Då är man ju med i nätverket helt enkelt. Jag tänker på om det finns andra kluster. Det kan ju finnas andra kluster. De som finns på listorna är de vi själva har känt till och har kontaktat och sedan är det ju flera som har kontaktat. Så är det från Dalarna på vägen också på listan. Och poängen med den här samlingen är ju att synliggöra för varandra och för övriga samhället vilka som finns. Så det är inte några begränsningar där kan jag inte tänka mig. Vad skulle du säga var? Vad utgör ett kluster? Det är inte bara att man sitter i ett gäng i en företagspark och när blir man ett grönt kluster?

Ja, jag tror att när man har en samordnande funktion, när man haren person som jobbar med samordning och samverkan.

I vårt fall till exempel företagsparken där människorna bor är ju intedet. Bor ingen kluster verksamhet där det finns en samladsamverkans aktörer som på Vreta Kloster AB är

det samma på alla de andra utan att det ska finnas en människa eller en organisation som har det uppdraget

att föra samman folk, att den här arenan, att möjliggörprojekt och så vidare. På den här listan med 17 stycken. Vissa är ju i start fas och andra har varit med länge. Så jag tror att vi fyllertio år nu och att Groves har fyllt 25. Så det finns och vissa har precis startat.

Men om man om man har nav funktion och jobbar med grönanäringar så och samverkan, då är man väl typ ett kluster eller en kunskaps, ett kunskapsnav. Om man ser de hyresgästerna då, om man ska kalla dem det som finns i er verksamhet här.

Hur involverade är de i just utformningen och genomförandet av verksamheten i dessa samordning? Människorna, men hyresgästerna, hur involverad är dem?

Det får de ju välja själv. Det tror jag också är en viktig grej för när man flyttar, när man har ett företag vi tar emot och de jobbar med affärsutveckling. De jobbar med förnybara

förnybara gödselmedel från restprodukter i samhället. Det är deras grej. De fokuserar på den för att de inne i stan var intresserade av vår hjälp från universitetet och deras inkubator Science Park.

Sen när de fanns och ville börja sälja merville de komma att vara ett kluster och flytta dem hit. Så det var deras drivkraft. De är en av dem. Sitter i styrelsen för detta kluster så är det bolaget aktivt.

Något annat bolag anlitar vi som under konsult eller automatiskt jobbar med livsmedelsstrategi på uppdrag av detta kluster. Och så vidare. Det är väldigt olika. Det finns

inget likhetstecken mellan hyresgäst likemed kluster och medarbetare, utan de flyttar hit för sitt företags skull om man säger

så. Man kan bara njuta av sällskap och fikastunder. Jag tror att det är viktigt att det inte blir något så att det blir en komplicerad sak att delta här

utan berättar kluster. Vi funderar på att lägga till något i vårt namn, så då heter vi ju samma som platsen. Men detta kluster är en företagspark kluster. Innovation skulle vi kunna kalla oss i det här bolaget då vi jobbar med innovation och vi samverkar då med olika aktörer och de många finns på plats i klustret, men även än många finns utanför.

Men vilken skillnad och vilka konkreta effekter kan ni se numera enskilda lantbrukare i Östergötland? På grund av den här verksamheten har vi klustret. Ja, hur mäter man det? Det är det är alla Klosters

stora utmaning. Det är en effekt vi kanske vi kan se är att journalistiken i beskrivningen i media om gröna näringar har ändrats på de här tio åren. Från journalisterna till många företag med många kontakter, fler kontakter och beskriver det här näringslivet på ett annat sätt än för tio år sedan. Jag tror faktiskt att vi har haft den effekten. Hur märker bönderna det? Jag tror de märker att det finns en viss framtidstro och stolthet på att Östergötland verkar satsa på gröna näringar. Nu finns det ett kluster som har med gröna näringar. Vi har ju inte, den är ju en slättbygd

och ett lantbruks län. Men vi har ju till exempel inte Esselte på plats. Men nu kan vi komma till i kluster och agera här så det tror jag att man har att det bidrar till en sorts framtidstro. Att regionen har satsat pengar på det här och det finns någon som har byggt en anläggning för det här.

Det tror jag. Men du nämner Akademien och SR. Nu finns ju de här andra. Hur mycket kontakt med universitet och akademi i övrigt? Skulle du säga. Mycket? Vi försöker ha varenda gång vi gör något event eller nås så försöker vi bjuda in akademi i det så att.

Jag har alltid några dåliga samveten i min mejlkorg. Och studenter som vill komma i kontakt med någon eller forskare som vill komma i kontakt med någon och de själva

försöker hitta relevanta forskare till olika event. Vi har till exempel har Visual Swedens bild 1. Bild Vinnova. Projekt om bild, analys och visualisering har dragit igång någonting om matsvinn? Nej, det hade ju inte hänt för tre år sen tror jag inte, utan nu kör de själv och då är vi kan vi bara spela med eller bidra till att sprida information om deras event och så vidare? Så vi försöker ju ha med akademin på lämpligt sätt. Alltså när det hela tiden. Känner jag någon mer fråga här? Just ja, ni är ju också nära ett naturbruksgymnasium. Hur påverkar det era verksamhet och vilken betydelse har det?

Vi tror vi ligger i byggdes här för att skolan byggdes ett år innan, så det är ju en strategisk placering. Det spelar roll för att många av rådgivarna och experterna som sitter i klustret

fungerar som lärare på skolan och de event vi arrangerar. Där kommer ofta elever och skolan har just nu lite trångt. De har fått massa nya elever, då kan vi hyra ut lokal till dem så de kan ha lektioner på plats hos oss.

Och vi har ju samverkat om skolan och vi har varit på en gemensam monter på Borg dagarna till exempel

och Brunnby. Och det första som händer när vi öppnade var att vi behövde massa kaffe och då levererar skolan kaffe och vi beställer fika därifrån så att vi samverkar på alla möjliga nivå.

Det är väldigt inspirerande med alladessa ungdomar måste jag säga. Det är väldigt kul.

Har du några förväntningar på gemensamma projekt eller där också? Ja, vi pratar hela tiden om eller hela tiden. Vi försöker hitta formerna för att jobba med kompetensförsörjning tillsammans. Vi har haft en monter på Ultuna näringsliv sedan många år och då har skolan och vi samverkat runt det och även runt litegymnasie eller för andra aktörer också

och även lite gymnasie med. Jag tycker inte vi har hittat den perfekta formen, men vi har absolut gemensamma intressen här och letar den perfekta formen kan man säga. Vi har haft ett projekt åtta emot prao elever över skolan är en av pallplatserna och på företagen vi samverkar om så vi vill hitta former där

kanon. Är norska som kluster. Tack för att du var med här idag. Jätteintressant och som sagt, snart får ni även hennes kontaktuppgifter här så att ni kan fortsätta dialogen här, även så att vi kan se efteråt på våran webb. Stort tack Helen! Tack så mycket själv. Jättetrevligt.